

Det skal tas hensyn til verdifulle arealer i planleggingen; nye E39 skal krysse Mandalselva som har stor verdi for mange. (Foto: Audun Slettan)

Faktaark 2: Konsekvensutredning

Når et nytt vegprosjekt planlegges pålegges utbygger å utarbeide en konsekvensutredning (KU). Den skal dokumentere alle sider ved utbyggingen; kostnader, samfunnsmessig gevinst og følgene for natur og miljøet omkring. Hensikten er å finne den utbyggingsløsningen som gir best samfunnsgevinst og minst belastning for mennesker og miljø.

Vegvesenet utarbeider konsekvensutredningen i nært samarbeid med berørte kommuner, fagetater, organisasjoner og innbyggere. Utredningen legger føringer for Vegvesenets anbefaling om endelig vegtrasé. For et best mulig resultat trenger Vegvesenet innspill fra lokalbefolkningen.

Kroner og øre

En KU er todelt og tar for seg konsekvenser som kan prissettes og virkninger som ikke kan måles i kroner og øre.

Eksempel på førstnevnte kategori er utgifter til bygging og vedlikehold. I 2013 koster én meter firefelts motorveg i gjennomsnitt 200.000 kroner. En trasé som krever flere broer og tunneler blir normalt vesentlig dyrere enn et alternativ uten. Vedlikeholdskostnadene stiger også betraktelig når deler av vegen går på bro eller i tunnel.

Kostnader ved ulykker

Samfunnskostnadene ved trafikkulykker kan måles i kroner og øre. Dagens E39 mellom Søgne og Vigeland er sterkt ulykkesbelastet. På de siste ti årene er 18 personer drept, 17 er alvorlig skadet og 188 personer er lettere skadet. En ny møtefri veg vil gi en kraftig reduksjon i antall ulykker og spare samfunnet for store kostnader og menneskelige lidelser.

Spart reisetid

Ny veg reduserer kjøretiden mellom Søgne og Vigeland med 10 minutter. 12.000 bilister sparer 2000 timer i reisetid daglig. Det utgjør nesten 400 årsverk.

Andre verdier

Der kroner og øre ikke kan benyttes som måleenhet, anvendes i stedet begrepene positive eller negative konsekvenser. For alle miljøtemaene deles området inn verdiområder med liten, middel eller stor verdi. Et område som benyttes til friluftsfornål, vil for eksempel få en stor verdi. Dersom en vegutbygging griper inn i et område med høy verdi og påvirkningen av vegprosjektet vurderes som stor, slår det ut som en stor, negativ påvirkning.

Knuden. (Foto: SVV, Solveig Hellevig)

Kulturmiljø

Kulturminner representerer viktige verdier. Mellom Trysfjorden og krysset inn mot Holum på dagens E39 ligger Knuden; et vakkert eksempel på tidligere tiders ingeniørkunst. Knuden er en del av vår felles kulturarv og er viktig å ta vare på.

Kongsbregne.
(Foto: SVV, Arne Hegglund)

Naturmiljø

Å ta vare på arts mangfoldet er viktig for kommende generasjoner, og målet er at vegen skal belaste økosystemet så lite som mulig.

Ved Holmenfoss i Søgne vokser for eksempel Kongsbregne. Det er en svært sjelden plante som er på den såkalte rødlista sammen med andre utrydningstruende planter, dyr og insekter.

Motorveger er store barrierer i naturen. Veianlegget må derfor planlegges slik at elg og andre dyr får gode passasjemuligheter.

Nærmiljø og friluftsliv

Et veganlegg legger beslag på areal som kan ha stor verdi for befolkningen. Den nye vegen må krysse Mandalselva, hvor fiske og friluftsliv står sterkt.

Naturressurser

Hvordan påvirkes naturressursene av den nye vegen? Hva med drikkevannskilder og jordbruksland? Hva med fisk i elv og sjø og jakt? Hva med grustak, skog og hei?

Trysfjorden. (Foto: SVV, Solveig Hellevig)

Landskapsbilde

Nye E39 vil gjøre store inngrep i landskapet. Hvordan daler krysses og fjorder – som Trysfjorden – og elver forseres, påvirker landskapsbildet.

Fakta om KU

En KU skal vekte de prissatte og ikke prissatte konsekvenser for alle aktuelle traséer. Ut fra en samlet vurdering av alle konsekvensene regner Vegvesenet seg fram til hvilke vegtraseer som er de mest fornuftige for samfunnet. De kategoriseres slik:

- a) Anbefalt trasévalg
- b) Traséer som kan aksepteres
- c) Uaktuelle traséer

Konsekvensutredningen blir et viktig verktøy for de berørte kommunene når de skal ta stilling til hvor ny veg skal gå og innarbeide endelig trasé i sine reguleringsplaner.

Kravet om konsekvensutredning for veganlegg er hjemlet i Plan- og bygningsloven. Den utføres av utbygger.